

א. ש. שטיין / עלים מדופיסי ברוח

(סיפורים וציורים. ספרית "קשת" הוצ' עם עובד" תשי"ב)

ספר ביכורים למחבר, שאינו מצעירי הצעירים. נסיון חיים בו, נסיון הגות ושניהם יתירים על נסיונו ברקמת עלילה. מכאן בגרות ההכרה ומכאן תמימות בגישה אל החומר ומשותף לשניים אלה, ותכונת-יסוד בו בסופר: אהבת הטוב ואמונה בטוב.

הוד קדומים, המרטירולוגיה של הגולה, ליבוסי התקופה במולדת — הלא הם החוט המשולש, אשר לא ייב" תקי. הספר מחולק לשלושה מחזרי יום: "דמויות שחר", "טרפי גולה", "בשולי מולדת" — ועצם החלוקה הזאת, לפי סדר שלוש תקופות, קיבעת ברכה לעצמה, לסופר ולקורא. אין אנו תופשים עוד את הגלות הארוכה, האינסופית ונטולת התקווה, אלא כתקופת-ביניים בין עצמאות לעצמי אית. אמנם, תוכן הספר אינו בדיוק לפי תכניתו, ואולם רצונו של המחבר, נותן בידך קנה-מידה שמתוך-לאמנות, לאומי, למדוד בו את דבריה, וענין יערך בו ברצונו ובכיוונו כשהם לצד מס.

אשר לסיפורים היראליים שבמדוד הגלות ובמדוד הישוב, הם בעיקרם סיפורי-זכרון קשורים קשר ישר בחיי הסופר ובסביבתו, זו של אז והו של עתה, תכונתו הראשית, כסופר, היא פובליציסטית-הקרות, ובאותם הפרקים, בהם הוא נותן זכות-שליטה לתכונות

הזאת, ומסיג לכאורה את גבול השידוד, הוא דוקא שיריי ביותר. דרכו בעתיד הוא בודאי בתחום הסאטוראי, שכן הוא מסוגל בעיקר להשקיף הש" קפה היסטורית, הומלית למפט, על פרקי חיים והויי, ולא דוקא להחיותם כתוך דמיונו היוצר. הסיפור הראשי בקובץ, ששמו כשם הקובץ כולו: "עלים מדופיסי ברוח", מלא ענין בנחונן ההיסטוריים-תויים כמות שהם: נדר די עלם יהודי, נדודים בהוטר וברוה על רקע שלתי גולת ישראל במורה אירופה, שבין שתי מלאמות שלם. הדברים עתיקים, לכאורה, ואולם הוד הם האיטי-פרטי והא"הוא היוזשה, הם אמת.

הציורים התנ"כיים נדרשו כאמור, למתכונת הגוללת של הספר, ובחירת הנושאים, כשהיא לעצמה, נראית מאד: דבורה ויעל, איזבל עובדת הבעל, רות, חנה, שולמית, בת-שבע. לא אט" אל את שאלת הכיבוש האמנותי של דמויות המקרא, שהיא שאלה גדולה גם לגבי שירת משוררים ותיקים ומנוסים מסבו, אך הנדרש הוא חידוש. היינו וראיה שונה מהראייה המוסכמת, התירה אל בין נדבכי הסיפור המקראי אי הוישוף וסודותיו הארציים, אף אם לא יעטפו לנו, ודבר זה חסו בציורים אלה, ימיי-עלכן, המרצהו היתירה את האמנות מבאזה את הסופר לא אהת

לידי ששטוש. הבאמת השבו דויד ובת" שבע, בשעה שהעשיר לקח את מב" בת הרש, על זרע קודש שהם עתידים להקים? ורות המואביה — מתום הזג" דיליה היקרה לא נגרע ולא כלום, אם נודה שאין בסיפור הזה, החולך בעק" בות האבטיפוס שלו: יהודה והמר, — מיסודות ההתאפקות וההתנזרות, ומ" אידך גיסא — יעל, בגידתה במי שבא בצל קורתה, אף הוא אויב השב, כלום כפרה לה? עוד לא פיעננה חוקרי קד" מוניות כרבעי, באינו לטון ברכות נשים באהל... מכל מקום, הוגתה של אם סיסרא, אם הנרצה — קדמונינו ידעו היטב לשמור גם עליה בנורך גווילי הקודש, שהשאירו לפלישת, אבותינו ענקים היו, כמותם כענקים שהם עקרו, ויצד לבם — מנעויותם יצר, משום שמחבר הספר, נעשה יקר ללב הקורא, הוא וחזונו משום כך יש לדקדק עמו.

עמנואל מן-גויין